

9x rada co

Rada pre vysielanie a retransmisiu
Nám. SNP 12, 811 06 Bratislava

Dátum: 13. AUG. 2002

ČÍSLO:

1330

Odosl:

1x Pgd

1x EDO

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ
REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Jozefa Hargaša a z členov JUDr. Anežky Kellovej a JUDr. Evy Babiakovej, CSc., v právnej veci navrhovateľky: **Markíza Slovakia, spol. s.r.o.**, Blatné, zastúpenej Mgr. Zuzanou Zlámalovou, advokátkou, Bratislava, Bratislavská ul. č. 1/A proti odporkyňi: **Rada pre vysielanie a retransmisiu Bratislava**, o opravnom prostriedku proti rozhodnutiu odporkyne č. RP 95/2002 zo dňa 22. januára 2002, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodnutie odporkyne č. RP 95/2002 zo dňa 22. januára 2002 **z r u š u j e** a vec jej vracia na ďalšie konanie.

Odporkyňa je povinná zaplatiť navrhovateľke náhradu trov konania v sume 7550 Sk, do 15 dní, na účet advokátky.

Navrhovateľke sa vracia súdny poplatok 2000 Sk.

O d ô v o d n e n i e :

Rozhodnutím uvedeným vo výroku tohto rozsudku odporkyňa (ďalej len Rada) vyslovila, že navrhovateľka porušila povinnosť ustanovenú v § 19 ods. 1 zák. č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii (ďalej len zákon) tým, že dňa 19. augusta 2001 v čase od 19.⁰⁰ hod. odvysielala v rámci programu Televízne

noviny príspevok s názvom „Život za papagáje“, ktorý spôsobom spracovania a obsahom zobrazoval obeť násilného trestného činu bez zjavného motívu informovať vo verejnom záujme s tým, že takto zasiahla do ľudskej dôstojnosti a súkromia obeť, za čo sa jej ukladá podľa § 64 ods. 1 písm. d/ a § 67 ods. 3 písm. g/ zákona pokuta 250 000 Sk .

Proti tomuto rozhodnutiu podala navrhovateľka včas opravný prostriedok. Domáhala sa nim jeho zrušenia ako nezákonného s tvrdením, že odvysielaním príspevku „Život za papagáje“ neporušila § 19 ods. 1 zákona. Uviedla, že tento príspevok do štruktúry televíznych novín zaradila z dôvodu absurdnosti motívu trestného činu. Obrazová ukážka obeť, ako ležala na posteli so zviazanými nohami, neumožňovala jej identifikáciu (podľa tvárovej časti) a jej účelom nebolo dehonestovať ju, ale znázorniť krutosť a brutalitu, s akou bol čin spáchaný a tomu účelu zodpovedal aj obsah textu – komentár moderátora a výpoveď svedkyne, ktorí ju doprevádzali. Zdôraznila, že bez uvedenia obrazových záberov by televízna reportáž, ktorej základom je obraz, stratila celkovú spravodajskú hodnotu. Ďalej uviedla, že zaraďovanie príspevkov takéhoto charakteru je vedené snahou vyburcovať verejnosť k väčšej spolupatričnosti, zodpovednosti a participácii na nešťastí druhých, neznámych osôb. Strohé odvysielanie údajov, že niekto bol zavraždený, stráca sledovanú výpovednú hodnotu a to sa prieči základným spravodajským zásadám a postupom. Napokon dodala, že zahraničné spravodajské stanice dennodenne prinášajú až nechutné zábery z krajín postihnutých vojnami, zábery z popráv, masových vražd a pod. s tým, že aj toto je svet, v ktorom žijeme.

Rada navrhla napadnuté rozhodnutie potvrdiť. Uviedla, že opravný prostriedok navrhovateľky je nekonkrétny, neobsahuje údaj v čom spočíva vada napadnutého rozhodnutia, či konania, ktoré mu predchádzalo. Súčasne však odmietla tvrdenie navrhovateľky, že predmetným príspevkom nedošlo k porušeniu § 19 ods. 1 zák. Dôvodila, že aj keď možno navrhovateľke prisvedčiť, že v spravodajstve má informovať o všetkých stránkach sociálnej reality, poukazovať na ne, spracovanie tejto citlivej témy nemôže robiť spôsobom bulváru a za cieľ pokladať šokovanie divákov a to ešte takým nechutným spôsobom ako to vykonala. Ďalej Rada uviedla, že už fakt vraždy je sám o sebe taký otrasný, že samotná informácia o nej so stručným komentárom má dostatočnú vypovediacu schopnosť a prezentuje absurdnosť konania, nech už je motív akýkoľvek. Pre účely spravodajstva, ak toto nemá byť hororom, by mala stačiť informácia. Okrem toho z úlohy spravodajstva vyplýva, že reportáž nemala obsahovať motív angažovať verejnosť do pátrania a preto

záberom nemožno pripísať vyššiu informačnú hodnotu ako samotný komentár. Pri rozhodovaní však mala zásadné výhrady voči spôsobu prezentácie obrazov a faktov. Tento bol nedôstojný a zasiahlo sa nim do základných ľudských práv osôb, ktoré boli v nejakom príbuzenskom alebo obdobnom vzťahu s obeťami a to do práva na súkromie. Ďalej Rada uviedla, že dotknutý príspevok nemožno zrovnávať so spravodajstvom zahraničných staníc. Tieto z hľadiska tunajších subjektov sú neurčité, neosobné a pre nedostatok väzieb nepredstavujú zásah do práv tunajších osôb. A pritom tu je aj otázka, že tunajšie právo naň nemožno aplikovať a teritoriálne je obmedzená aj pôsobnosť správneho orgánu. K tomu dodala, že v niektorých prípadoch však je nevyhnutné pre vierohodnosť odvysielat' aj niektoré drastické prípady.

Najvyšší súd ako súd vecne príslušný (§ 246 ods. 2 písm. c/ OSP) preskúmal napadnuté rozhodnutie a po prejednaní veci na nariadenom pojednávaní dospel k záveru, že toto je potrebné zrušiť.

Podľa § 64 ods. 2 veta prvá zákona, sankciu (za porušenie povinnosti uloženej týmto alebo osobitným zákonom) Rada uloží, ak vysielateľ, prevádzkovateľ retransmisie, alebo právnická alebo fyzická osoba podľa § 2 ods. 2 a 4 aj napriek písomnému upozorneniu Rady opakovane porušia povinnosť, na ktorej porušenie boli upozornení.

So zreteľom na citované ustanovenie ako i povinnosť súdu vyplývajúcu mu z § 245 ods. 1 OSP, súd predovšetkým skúmal, či sú splnené predpoklady k vyvodu sankčnej zodpovednosti formou uloženia pokuty.

Podľa napadnutého rozhodnutia navrhovateľka bola na porušenie § 19 ods. 1 zákona upozornená rozhodnutím č. RL/322/2001 zo dňa 10.7.2001, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 20.7.2001.

Preskúmaním tohto rozhodnutia súd zistil, že v tomto nejde o upozornenie po formálnej ani hmotnoprávnej stránke. Rada týmto rozhodnutím podľa § 64 ods. 1 zákona uložila navrhovateľke povinnosť odvysielat' oznam o porušení zákona (§ 19 ods. 1 a § 20 ods. 1), ktorého sa dopustila príspevkami televíznych novín „Mŕtvy bez genitálií“ dňa 4. januára 2000, „Dvojnásobná vražda“ dňa 7. októbra 2000 a „Násilník“ dňa 9. januára 2000 s tým, že tieto obsahovali bezdôvodné zobrazenia fyzicky týraných obetí, zobrazovali nedôstojným spôsobom zakrvavené a čiastočne zohavené telá identifikovaných obetí s nevhodnými detailmi na kaluži krvi a krvavé stopy.

Upozornenie je samostatným druhom sankcií. Svojím charakterom výlučne výchovným opatrením s cieľom prevencie. Túto úlohu môže splniť len vtedy, ak obsahuje poučenie, navádzacie postupy pre ďalšiu činnosť. U vysielateľov totiž spravidla nemožno očakávať, že rovnakú povinnosť porušia totožnou reláciou, či príspevkom. Teda upozornenie musí určitým spôsobom stanoviť jasné pravidlá pre nim riešený typ programu, témy, najmä ak k porušeniu povinnosti došlo spôsobom spracovania, či prezentácie.

Odôvodnenie tohto (tzv. podkladového) rozhodnutia takéto pravidlá neobsahuje. Ide v ňom len o hodnotenie konkrétnych príspevkov všeobecnými výrazovými prostriedkami ako „nedôstojný spôsob spracovania, prezentácie, bez verejného záujmu, identifikovateľných osôb a pod“. I keď toto zdôvodnenie je priliehavé (súd to z tejto stránky neskúmal) k riešeným prípadom, nemá orientačný charakter. Naopak, vyvstávajú z neho viaceré otázky. Nie je zrejmé, či navrhovateľ má vôbec možnosť zaradiť do vysielania spravodajstva, čo i len letmé pohľady na obeť násilia, (nie proces), či toto je možné len za použitia maskovacích techník, alebo obeť možno zobrazíť len v pátracích reláciách a v prípadoch, keď ide o obeť, ktorá je z teritória mimo dosahu Rady a bez predpokladaných rodinných, či iných väzieb na obyvateľstvo Slovenskej republiky.

Za tohto stavu neboli splnené predpoklady k vyvedeniu zodpovednosti žalobcu formou uloženia pokuty. Napadnuté rozhodnutie už z tohto dôvodu bolo potrebné bez ďalšieho zrušiť. Najvyšší súd SR preto len poznamenáva, že ani odôvodnenie tohto rozhodnutia nepresahuje rámce danej veci. Z výchovného hľadiska, ktoré je primárnym cieľom všetkých sankcií je aj kontraverzná. Toto platí zvlášť, ak k nemu priradíme aj obsah vyjadrenia k opravnému prostriedku. Na jednej strane totiž navodzuje dojem, že obrazové odvysielanie obetí za použitia technických úprav by mohlo obstať a na strane druhej obrazovú informáciu pri hroznom fakte vraždy považuje nadbytočnú, stačí komentár. Pritom však uznáva potrebu informovať o všetkých aspektoch sociálnej reality. Teda zrejme aj o bezpečnostnej situácii, ktorej mozaiku tvoria aj násilne činy a to výrazovými prostriedkami charakteristickými pre televíziu (?).

Treba súhlasiť so stanoviskom rady, že v rámci výkonu dohľadu nad dodržiavaním zákona musí konať, ak došlo k zásahu do osobnostných práv bez ohľadu na vlastný postoj dotknutých osôb a najmä vtedy, ak tieto sa nemôžu brániť. Aby jej konanie splnilo výchovné ciele (tie sú primárne, nie trest) musí určiť jasné pravidlá, ako to požaduje zákon. Inak sa môže zdať, že jej aktivita

závisí od momentálnej voľnej rozhodovacej kapacity, alebo od podnetu. A tie môžu byť naozaj rôzne, podávateľ môže označiť celé televízne noviny za zlovestník, ktorý demoralizuje, alebo ďalší označí niektorú telenóvelu za vysokú školu intríg, podvodov a nevery a pod. Keďže v takých reláciách ide o zahraničnú produkciu, či takú ktorá sa jej spracovaním a obsahom snaží priblížiť, dosiahnuť svetový štandard a posúdenie jej súladnosti so zákonom je skutočne v kompetencii Rady, nemôže vysielateľov ponechať v neistote, ale v rámci upozornení musí určiť jasné pravidlá.

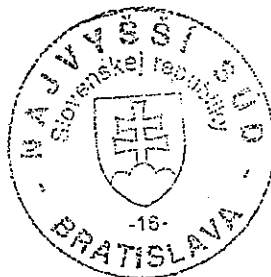
S poukazom na uvedené Najvyšší súd SR napadnuté rozhodnutie Rady ako vydané v rozpore s § 64 ods.1,2 zák. a § 46 zák. č. 71/67 Zb. zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie.

Pri rozhodovaní o náhrade trov konania súd vychádzal z § 250k ods.1 OSP a úspešnej navrhovateľke priznal náhradu trov v sume 7550 Sk, pozostávajúcu z trov právneho zastúpenia za dva úkony po 100 Sk a dvakrát režijný paušál á 100 Sk podľa vyhl. č. 240/1990 Zb., ďalej sumu 7150 Sk za účasť na pojednávaní podľa sadzby stanovenej vyhl. č. 163/2002 Z. z. (§ 13 ods. 1, § 13 ods. 7).

Navrhovateľka podľa zistenia zaplatila súdny poplatok v sume 2000 Sk na účet tunajšieho súdu. Vzhľadom k tomu, že podľa ust. § 4 ods. 4 zákona č. 71/1992 Zb. ten kto podal opravný prostriedok je poplatníkom len vtedy, ak bol v konaní neúspešný, súd rozhodol o vrátení zaplateného súdneho poplatku (§ 11 ods. 1).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok účastníkov nie je prípustný.

V Bratislave dňa 25.júna 2002.

JUDr. Jozef Hargaš, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: *AdF*